

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การนำเสนอและการคัดเลือกภาพข่าวในหนังสือพิมพ์รายวัน” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย คือ

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปริมาณ ความถี่ของภาพข่าว ที่หนังสือพิมพ์รายวันแต่ละประเภทคัดเลือกนำเสนอ
2. เพื่อเปรียบเทียบลักษณะของภาพข่าว ที่หนังสือพิมพ์รายวันแต่ละประเภทเลือกนำเสนอ
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบประเภทของภาพข่าว ที่หนังสือพิมพ์รายวันแต่ละประเภทคัดเลือกนำเสนอ
4. เพื่อศึกษาแนวทางหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลในการคัดเลือกภาพข่าวลงตีพิมพ์ของหนังสือพิมพ์แต่ละประเภท

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย 2 ลักษณะ คือ

1. การวิเคราะห์ปริมาณ
2. การสัมภาษณ์บรรณาธิการภาพ หัวหน้าข่าว หรือผู้ควบคุมหน้าข่าว

การวิเคราะห์ปริมาณ

เป็นการวิเคราะห์ภาพข่าวในหนังสือพิมพ์ เพื่อวัดเนื้อที่และนับจำนวนชิ้นของภาพข่าวที่หนังสือพิมพ์รายวันระดับชาติ 5 ชื่อฉบับคัดเลือกนำเสนอ ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2538 ถึง 30 มิถุนายน 2538 รวมระยะเวลา 6 เดือน โดยตัวอย่างชื่อหนังสือพิมพ์ที่ศึกษาได้พิจารณาจาก การแบ่งกลุ่มหนังสือพิมพ์ตามรูปลักษณะและเนื้อหาในหน้าหนึ่ง ของอัญชลี ชัยวรพร (2535) และเลือกมาประเภทละ 1 ฉบับ คือ

1. หนังสือพิมพ์รายวันประเภทเนื้อหาเบา-รูปแบบสะดวก ได้แก่ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
2. หนังสือพิมพ์รายวันประเภทเนื้อหาหนักถึงเบา-รูปแบบสะดวก ได้แก่ หนังสือพิมพ์บ้านเมือง
3. หนังสือพิมพ์รายวันประเภทเนื้อหาหนัก-รูปแบบสะดวก ได้แก่ หนังสือพิมพ์มติชน
4. หนังสือพิมพ์รายวันประเภทเนื้อหาหนัก-รูปแบบถึงเรียบง่าย ได้แก่ หนังสือพิมพ์สยามรัฐ
5. หนังสือพิมพ์รายวันประเภทเนื้อหาหนัก-รูปแบบเรียบง่าย ได้แก่ หนังสือพิมพ์ เดอะเนชั่น

การสุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ใช้วิธีการสุ่มหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจากหนังสือพิมพ์ 5 ชื่อฉบับ ชื่อฉบับละ 22 ฉบับ รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 110 ฉบับ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ใช้แบบวิเคราะห์ภาพข่าว เพื่อวัดปริมาณ ความถี่ และเนื้อที่ของภาพข่าวที่น่าเสนอในหน้าหนังสือพิมพ์ โดยแบบวิเคราะห์ภาพข่าวประกอบด้วย

1. ลำดับที่ของภาพข่าว
2. การแบ่งภาพข่าวตามลักษณะของภาพข่าว
  - 2.1 ภาพเหตุการณ์ หรือ ภาพข่าว ณ ที่เกิดเหตุ
  - 2.2 ภาพข่าวที่เตรียมไว้ล่วงหน้า
  - 2.3 ภาพกราฟิก
3. การแบ่งภาพข่าวตามประเภทของข่าว ได้แก่
  - 3.1 ภาพข่าวในพระราชสำนัก
  - 3.2 ภาพข่าวการเมือง
  - 3.3 ภาพข่าวเศรษฐกิจ
  - 3.4 ภาพข่าวต่างประเทศ
  - 3.5 ภาพข่าวอาชญากรรม อุบัติเหตุ ภัยพิบัติ และปัญหาสังคม
  - 3.6 ภาพข่าวบุคคล/สังคม
  - 3.7 ภาพข่าวการศึกษา วิจัย และวิทยาศาสตร์
  - 3.8 ภาพข่าวศาสนา และศิลปวัฒนธรรม
  - 3.9 ภาพข่าวกีฬา
  - 3.10 ภาพข่าวสิ่งแวดล้อม การพัฒนา และการจราจร

3.11 ภาพข่าวบันเทิง

3.12 ภาพข่าวอื่นๆ

4. ขนาดของภาพข่าว วัดพื้นที่เป็นตารางนิ้ว โดยวัดรวมถึงคำอธิบายภาพด้วย (ถ้ามี)

การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของการวิเคราะห์ภาพข่าว ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ ค่าสถิติร้อยละ (%) และค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) ในการพรรณนาข้อมูลด้านจำนวน และเนื้อหาของภาพข่าวตามชื่อฉบับของหนังสือพิมพ์ จำนวนและขนาดภาพเฉลี่ยของภาพข่าว จำนวนและเนื้อหาของภาพข่าวตามลักษณะของภาพข่าว จำนวนและเนื้อหาของภาพข่าวตามประเภทของภาพข่าว ที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 5 ชื่อฉบับ

การสัมภาษณ์บรรณาธิการภาพ หัวหน้าข่าว ผู้ควบคุมหน้าข่าว

ผู้วิจัยได้เลือกกลุ่มตัวอย่างจากบรรณาธิการภาพ หัวหน้าข่าว และผู้ควบคุมหน้าข่าว ของหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 5 ชื่อฉบับ รวมทั้งสิ้น 47 คน แยกเป็นหนังสือพิมพ์ต่างๆ ดังนี้

1. หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จำนวน 6 คน
2. หนังสือพิมพ์บ้านเมือง จำนวน 13 คน
3. หนังสือพิมพ์มติชน จำนวน 13 คน
4. หนังสือพิมพ์สยามรัฐ จำนวน 10 คน
5. หนังสือพิมพ์เดอะ เนชั่น จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ใช้แบบสัมภาษณ์ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการคัดเลือกภาพข่าวในหนังสือพิมพ์ ซึ่งแบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย

1. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ให้สัมภาษณ์
2. แนวทางการคัดเลือกภาพข่าวเพื่อนำลงตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ วิเคราะห์โดยแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ (%) ของแต่ละรายการ ทั้งในส่วนของคุณลักษณะด้านสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์ และส่วนที่เป็นความคิดเห็นในการคัดเลือกภาพข่าว

การทดสอบสมมติฐาน การวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานการวิจัย ไว้ 3 ข้อ คือ

1. ประเภทของหนังสือพิมพ์ มีความสัมพันธ์กับ ลักษณะของภาพข่าวที่ถูกคัดเลือกลงตีพิมพ์ในหน้าหนังสือพิมพ์
2. ประเภทของหนังสือพิมพ์ มีความสัมพันธ์กับ ประเภทของภาพข่าวที่ถูกคัดเลือกลงตีพิมพ์ในหน้าหนังสือพิมพ์
3. ประเภทของหนังสือพิมพ์ มีความสัมพันธ์กับ แนวทางหรือปัจจัยในการพิจารณาคัดเลือกภาพข่าวลงตีพิมพ์ในหน้าหนังสือพิมพ์

สมมติฐานการวิจัยข้อที่ 1 และข้อที่ 2 ผู้วิจัยใช้สถิติไคว์สแควร์ (X^2) ทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

ส่วนสมมติฐานข้อที่ 3 ผู้วิจัยใช้สถิติทดสอบความแปรปรวน 2 ทาง (TWO WAY ANOVA) ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 การนำเสนอภาพข่าวในหนังสือพิมพ์รายวัน

ข้อมูลในส่วนที่ 1 นี้ ได้มาจากการวิเคราะห์ภาพข่าวที่ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์กลุ่มตัวอย่าง 5 ชื่อฉบับ ลงในแบบวิเคราะห์ภาพข่าวที่สร้างขึ้น และจากข้อมูลในแบบวิเคราะห์ภาพข่าว ได้ผลการวิจัย 3 ข้อ ดังต่อไปนี้

1. จำนวนและเนื้อที่ของภาพข่าวในหนังสือพิมพ์รายวัน
2. จำนวนและเนื้อที่ของภาพข่าวตามลักษณะของภาพข่าว
3. จำนวนและเนื้อที่ของภาพข่าวตามประเภทของภาพข่าว

1. จำนวนและเนื้อที่ของภาพข่าวในหนังสือพิมพ์รายวัน

จากข้อมูลในแบบวิเคราะห์ภาพข่าว มีภาพข่าวที่ทำการวิเคราะห์ทั้งหมดจำนวน 8,322 ภาพ เนื้อที่ 146,530 ตารางนิ้ว พบว่า หนังสือพิมพ์บ้านเมือง ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ประเภทเน้นเนื้อหาถึงหนักถึงเบา-รูปแบบสะจุดดา นำเสนอจำนวนภาพข่าวมากเป็นลำดับที่ 1 และนำเสนอเนื้อที่ภาพข่าวมากเป็นลำดับที่ 2 ส่วนหนังสือพิมพ์เดอะ เนชั่น ที่เป็นหนังสือพิมพ์ประเภทเน้นเนื้อหาหนัก-รูปแบบเรียบง่าย นำเสนอจำนวนภาพข่าวอยู่ในลำดับที่ 4 แต่กลับนำเสนอเนื้อที่ของภาพข่าวมากเป็นลำดับที่ 1 ขณะที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ อันเป็นหนังสือพิมพ์ประเภทเน้นเนื้อหาเบา-รูปแบบสะจุดดา นำเสนอจำนวนภาพข่าวเป็นลำดับที่ 3 และนำเสนอเนื้อที่ของภาพข่าวเป็นลำดับสุดท้าย หรือลำดับที่ 5

จากผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์บ้านเมือง นำเสนอภาพข่าวจำนวนมาก และมีขนาดปานกลางค่อนข้างใหญ่ ส่วนหนังสือพิมพ์เดอะ เนชั่น นำเสนอภาพข่าวจำนวนน้อย แต่ภาพข่าวที่นำเสนอมีขนาดใหญ่ ขณะที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ นำเสนอภาพข่าวไม่มากนัก และภาพข่าวที่นำเสนอมีขนาดเล็ก สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุภาณี กอสุวรรณศิริ (2532) ที่ศึกษาเกี่ยวกับภาพข่าวในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย 9 ชื่อฉบับ พบว่า หนังสือพิมพ์บ้านเมืองมีการนำเสนอจำนวนภาพข่าวมากกว่าหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยฉบับอื่นๆ และหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ นำเสนอภาพข่าวมากกว่า หนังสือพิมพ์มติชน และหนังสือพิมพ์สยามรัฐ แต่ขนาดภาพข่าวของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมักมีขนาดเล็ก

2. จำนวนและเนื้อที่ของภาพข่าวตามลักษณะของภาพข่าว

จากการแบ่งภาพข่าวตามลักษณะของภาพข่าวออกเป็น 3 ลักษณะ คือ ภาพเหตุการณ์หรือภาพข่าว ณ ที่เกิดเหตุ ภาพข่าวที่เตรียมไว้ล่วงหน้า และภาพกราฟิก พบว่า หนังสือพิมพ์รายวันมีการนำเสนอภาพเหตุการณ์ หรือภาพข่าว ณ ที่เกิดเหตุ ทั้งด้านจำนวนภาพ และเนื้อที่ภาพ มากที่สุดเป็นลำดับที่ 1 นำเสนอจำนวนภาพและเนื้อที่ภาพของภาพข่าวที่เตรียมไว้ล่วงหน้า เป็นลำดับที่ 2 และนำเสนอภาพกราฟิก ทั้งในด้านจำนวนภาพ และเนื้อที่ภาพ เป็นลำดับสุดท้าย

การที่หนังสือพิมพ์รายวันนำเสนอภาพเหตุการณ์ หรือภาพข่าว ๓ ที่เกิดเหตุ เป็นจำนวน และเนื้อที่มากที่สุด อาจจะเป็นเพราะภาพข่าวในลักษณะนี้ สามารถถ่ายทำได้ง่าย และแสดงถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง มีคุณค่าข่าวสูง และผู้อ่านสามารถทราบเรื่องที่เกิดขึ้นได้ทันทีเมื่อดูภาพและอ่านคำบรรยายภาพ โดยที่อาจจะไม่ต้องอ่านเนื้อข่าวเลย ส่วนภาพข่าวที่เตรียมไว้ล่วงหน้า พบว่า ส่วนใหญ่ในการนำเสนอเพื่อประกอบบทความ บทสัมภาษณ์ บทวิจารณ์ หรือประกอบสารคดี ที่ไม่จำเป็นต้องใช้ภาพสดในการนำเสนอ และภาพกราฟิกที่มีการนำเสนอทั้งในด้านจำนวนภาพและเนื้อที่ภาพ น้อยที่สุดในภาพข่าวทั้ง 3 ลักษณะ อาจเป็นเพราะหนังสือพิมพ์รายวันในประเทศไทย ยังขาดเครื่องมือ หรืออุปกรณ์ รวมไปถึงบุคลากรที่เชี่ยวชาญในการสร้างสรรค์ภาพในลักษณะนี้

3. จำนวนและเนื้อที่ของภาพข่าวตามประเภทของภาพข่าว

จากการจำแนกประเภทของภาพข่าวออกเป็น 12 ประเภท คือ ภาพข่าวในพระราชสำนัก ภาพข่าวการเมือง ภาพข่าวเศรษฐกิจ ภาพข่าวต่างประเทศ ภาพข่าวอาชญากรรม อุบัติเหตุ ภัยพิบัติ และปัญหาสังคม ภาพข่าวบุคคล/สังคม ภาพข่าวการศึกษา วิจัย และวิทยาศาสตร์ ภาพข่าวศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ภาพข่าวกีฬา ภาพข่าวสิ่งแวดล้อม การพัฒนา การจราจร ภาพข่าวบันเทิง และภาพข่าวอื่นๆ ผลการวิเคราะห์จากข้อมูลในแบบวิเคราะห์ภาพข่าว พบว่า หนังสือพิมพ์รายวัน นำเสนอจำนวนและเนื้อที่ของภาพข่าวที่มีหน้าข่าวเฉพาะเป็นลำดับแรกๆ เช่น ภาพข่าวบันเทิง ภาพข่าวเศรษฐกิจ ภาพข่าวบุคคล/สังคม ภาพข่าวการเมือง ภาพข่าวกีฬา เป็นต้น โดยเฉพาะภาพข่าวบันเทิงนั้น มีการนำเสนอภาพข่าวจำนวนมาก ซึ่งภาพข่าวบันเทิงส่วนใหญ่ จะเป็นภาพข่าวเชิงโฆษณาประชาสัมพันธ์ คือ เป็นภาพดารานักร้อง นักแสดงที่กำลังจะมีผลงาน หรือมีผลงานอยู่ในขณะนั้น ภาพเหตุการณ์ขณะที่กำลังแสดง หรือกำลังถ่ายทำ และภาพประกอบคอลัมน์ในเชิงซุบซิบ ซึ่งมักจะเป็นภาพที่มีขนาดเล็กไม่ใหญ่นัก

ปัจจุบัน หนังสือพิมพ์รายวันหลายฉบับ ให้ความสำคัญกับข่าวเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้น จึงมีการนำเสนอข่าวเศรษฐกิจเป็นจำนวนหลายหน้าข่าวต่อหนังสือพิมพ์ 1 ฉบับ ซึ่งบางฉบับได้มีการจัดหน้าข่าวเศรษฐกิจแยกย่อยเป็นหน้าข่าวเฉพาะ เช่น หน้าเศรษฐกิจระหว่างประเทศ หน้าเศรษฐกิจในประเทศ หน้าการตลาด หน้าการเงินการธนาคาร หน้าข่าวหุ้น หน้าบ้านและที่ดิน หน้าข่าววงการรถยนต์ เป็นผลให้มีจำนวนภาพข่าวเศรษฐกิจเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย

และจากการที่หนังสือพิมพ์ทุกฉบับมีหน้าข่าวสำหรับลงภาพข่าวสังคมโดยเฉพาะ ทำให้มีจำนวนภาพข่าวบุคคล/สังคม เป็นจำนวนมาก ซึ่งบางครั้งภาพข่าวบุคคล/สังคมนี้ สามารถนำไปลงในหน้าข่าวอื่นๆ ได้อีก เช่น หน้าสตรี หน้าข่าวภูมิภาค ซึ่งส่วนใหญ่ภาพข่าวในหน้าสังคมนี้ จะเป็นในลักษณะของข่าวแจก (Press Release) คือ เป็นการแจกภาพ ซึ่งมีเนื้อข่าวประกอบเพียงเล็กน้อย หรือบางทีมีแค่คำบรรยายภาพเท่านั้น (สุภาณี กอสุวรรณศิริ, 2532) แต่ในปัจจุบัน ก็มีการพัฒนาและปรับปรุงในการนำเสนอภาพข่าวบุคคล/สังคมในลักษณะที่แตกต่างกันออกไป เช่น ทำเป็นสื่อบุคคล สำหรับบุคคลที่มีชื่อเสียงในด้านต่างๆ หรือความสามารถพิเศษของบุคคลต่างๆ เป็นต้น

สำหรับภาพข่าวกีฬา นั้น หนังสือพิมพ์ทุกฉบับจะให้ความสำคัญค่อนข้างมาก โดยจัดหน้าข่าวกีฬาไว้โดยเฉพาะ ประมาณ 1-2 หน้าต่อฉบับ ทำให้มีจำนวนภาพต่อฉบับค่อนข้างมาก และภาพที่นำเสนอก็มักจะมีขนาดใหญ่ โดยเฉพาะ หนังสือพิมพ์รายวันภาษาอังกฤษ อย่างเดอะ เนชั่น นั้น มีการจัดหน้ากีฬาค่อนข้างโดดเด่น คือ มีภาพกีฬาขนาดใหญ่ และ มีภาพเด่นเพียงภาพเดียวต่อ 1 หน้าข่าว

จะเห็นได้ว่า หากเป็นประเภทของภาพข่าวที่หนังสือพิมพ์จัดหน้าข่าวสำหรับการนำเสนอเป็นหน้าเฉพาะ จะมีจำนวนภาพและเนื้อที่ภาพข่าวมากกว่าภาพข่าวประเภทที่มีได้มีการจัดหน้าไว้ โดยเฉพาะ และจะมากกว่าการนำเสนอภาพข่าวในหน้าหนึ่ง ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นภาพข่าวอาชญากรรม อุบัติเหตุ ภัยพิบัติ และปัญหาสังคม ภาพข่าวการเมือง หรือภาพข่าวในพระราชสำนัก

ส่วนภาพข่าวสิ่งแวดล้อม การพัฒนา และการจราจรนั้น ปัจจุบันมีการนำเสนอภาพข่าวประเภทนี้มากขึ้น เพราะหนังสือพิมพ์รายวันแทบทุกฉบับ จะให้ความสำคัญกับเรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ความเสื่อมโทรมของสาธารณูปโภค มลภาวะที่เป็นพิษ รวมไปถึงปัญหาที่เกิดจากการจราจรที่ติดขัด ทำให้หนังสือพิมพ์เพิ่มเนื้อที่ในการนำเสนอภาพข่าวประเภทนี้ เช่น คอลัมน์ “ห้องด้วยภาพ” ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ คอลัมน์ “ห้องประชาชน” ของหนังสือพิมพ์บ้านเมือง ที่ให้การนำเสนอภาพข่าวประเภทนี้วันละ 1 ภาพ เป็นประจำทุกวัน

และในช่วงระยะเวลาของการวิจัย ปรากฏกระแสข่าวความขัดแย้งเกี่ยวกับศาสนาขึ้นคือ กรณีพระยันตระ อมโร หนังสือพิมพ์ทุกฉบับนำเสนอข่าว และภาพกรณีดังกล่าวอย่างต่อเนื่องและยาวนาน ทำให้มีผลกระทบต่อกรวิจัยครั้งนี้ ทั้งจำนวนและเนื้อหาของภาพข่าวศาสนา และ ศิลปวัฒนธรรมบ้าง แต่ไม่มากนัก เนื่องจากการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับกรณีนี้ ส่วนใหญ่จะนำเสนอในข่าวหน้า 1 ซึ่งแต่ละวันก็จะนำเสนอได้เพียง 1-2 ภาพเท่านั้น

สำหรับภาพข่าวที่มีการนำเสนอเป็นประจำเกือบทุกวัน แต่มีจำนวนไม่มากนัก คือ ภาพข่าวในพระราชสำนัก จากการวิจัยพบว่า ภาพข่าวในพระราชสำนักมีการนำเสนอประมาณ 1 ภาพต่อ 1 วัน ซึ่งจะนำเสนอในหน้า 1 หรือหน้าข่าวสังคม โดยมีตำแหน่งการจัดวางภาพอยู่บนสุด

ส่วนภาพข่าวอื่นๆ ที่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์นั้น จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า มีเป็นจำนวนไม่น้อย เนื่องจากอยู่ในช่วงระยะเวลาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระประชวร จึงมีภาพข่าวการถวายพระพร จากกลุ่มประชาชน และหน่วยงานต่างๆ ให้ทรงหายจากการประชวร รวมทั้ง ภาพข่าวเกี่ยวกับการเตรียมจัดงานฉลองสิริราชสมบัติ 50 ปี ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่หน่วยงานราชการต่างๆ จัดขึ้น และยังรวมไปถึงภาพข่าวที่ไม่อาจจัดไว้ในประเภทของภาพข่าวใดได้เสีย เช่น ภาพข่าวการพยากรณ์อากาศ การรายงานสภาพอากาศ ที่หนังสือพิมพ์บางฉบับมีการนำเสนอเป็นประจำ

ส่วนที่ 2 การคัดเลือกภาพข่าวในหนังสือพิมพ์รายวัน

จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์หัวหน้าข่าวหรือผู้คัดเลือกภาพข่าวของหนังสือพิมพ์ 5 ชื่อฉบับ จำนวน 47 คน ได้ผลการวิจัย 2 ข้อ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของหัวหน้าข่าวหรือผู้คัดเลือกภาพข่าว
2. ความคิดเห็นในการคัดเลือกภาพข่าวลงตีพิมพ์

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของหัวหน้าข่าวหรือผู้คัดเลือกภาพข่าว

จากข้อมูลพื้นฐานที่เป็นคุณลักษณะทั่วไปของผู้มีหน้าที่คัดเลือกภาพข่าวของหนังสือพิมพ์กลุ่มตัวอย่าง พบว่า เป็นเพศชาย มากกว่า เพศหญิง มีอายุ 31 ปีขึ้นไปเป็นส่วนใหญ่ และมีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี แต่สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาอื่นๆ มากกว่าสาขาวิชานิเทศศาสตร์ หรือวารสารศาสตร์ ส่วนการเข้ารับการอบรมทางวิชาชีพหนังสือพิมพ์นั้น ส่วนใหญ่จะไม่เคยได้รับการอบรม แต่จะมีประสบการณ์การทำงานหนังสือพิมพ์ที่ยาวนานคือ 11 ปีขึ้นไปเป็นส่วนใหญ่ และมีประสบการณ์ในการคัดเลือกภาพข่าวอยู่ในระหว่าง 6-10 ปี จากข้อมูลข้างต้น จึงถือได้ว่า ผู้คัดเลือกภาพข่าวที่ทำการสัมภาษณ์ทั้ง 47 คน เป็นผู้ที่มีประสบการณ์และมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับภาพข่าวในหนังสือพิมพ์เป็นอย่างดี

2. ความคิดเห็นในเรื่องการคัดเลือกภาพข่าวลงตีพิมพ์

จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้คัดเลือกภาพข่าวของหนังสือพิมพ์กลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับความคิดเห็นในเรื่องการคัดเลือกภาพข่าวลงตีพิมพ์ สามารถแบ่งออกเป็นส่วนต่างๆ ได้ดังนี้

1. การให้ความสำคัญกับลักษณะของภาพข่าว
2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของผู้อ่าน
3. ความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของหนังสือพิมพ์
4. การให้ความสำคัญต่อปัจจัยต่างๆ ในการคัดเลือกภาพข่าว
5. ความกดดันในการคัดเลือกภาพข่าว
6. ภาพข่าวที่พิจารณานำเสนอ และภาพข่าวที่ไม่พิจารณานำเสนอ
7. ปัจจัยที่เป็นปัญหาต่อการปฏิบัติงานคัดเลือกภาพข่าว

2.1 การให้ความสำคัญกับลักษณะของภาพข่าว

ผลการวิจัยพบว่า ผู้คัดเลือกภาพข่าวของหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ ให้ความสำคัญมากกับภาพเหตุการณ์ หรือภาพข่าว ณ ที่เกิดเหตุ ให้ความสำคัญปานกลางกับภาพข่าวที่เตรียมไว้ล่วงหน้า และให้ความสำคัญน้อยกว่าภาพกราฟิก นับว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยในส่วนที่ 1 คือ

หนังสือพิมพ์รายวันมีการนำเสนอภาพเหตุการณ์หรือภาพข่าว ณ ที่เกิดเหตุ มากเป็นลำดับที่ 1 นำเสนอภาพข่าวที่เตรียมไว้ล่วงหน้า เป็นลำดับที่ 2 และนำเสนอภาพกราฟิกเป็นลำดับสุดท้าย

และจากการสัมภาษณ์ถึงเหตุผลของการเลือกใช้ภาพเหตุการณ์ หรือภาพข่าว ณ ที่เกิดเหตุ ผู้คัดเลือกภาพข่าวทั้งหมด ให้ความเห็นคล้ายคลึงกันว่า เป็นภาพที่สามารถบอกเรื่องราวให้ผู้อ่านทราบได้ทันที มีความสด ใหม่ ทันเหตุการณ์ และมีคุณค่าของความเป็นข่าวสูง ส่วนภาพข่าวที่เตรียมไว้ล่วงหน้าจะใช้ในกรณีที่ไม่มีภาพเหตุการณ์ในขณะนั้น หรือไม่จำเป็นต้องใช้ภาพสดสำหรับภาพกราฟิกนั้น ผู้คัดเลือกภาพข่าวส่วนใหญ่จะให้ความเห็นว่า หนังสือพิมพ์รายวันในประเทศไทยยังมีการนำเสนอภาพลักษณะนี้ค่อนข้างน้อย เพราะยังขาดเครื่องมือและอุปกรณ์ รวมทั้งบุคลากรที่เชี่ยวชาญในการสร้างสรรค์ภาพลักษณะนี้ แต่ผู้คัดเลือกภาพข่าวของหนังสือพิมพ์ทุกฉบับก็เริ่มให้ความสำคัญ และพยายามนำเสนอภาพกราฟิกเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะกับหน้าข่าวเศรษฐกิจ ที่มีเนื้อหาหรือข้อมูลต่างๆ เป็นตัวเลข เข้าใจยาก ถ้าหากนำเสนอเป็นภาพกราฟิก จะทำให้อ่านเข้าใจง่ายขึ้น

2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของผู้อ่าน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้คัดเลือกภาพข่าวของหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ ให้ความสำคัญมากกับภาพข่าวที่ให้ความรู้ ความเข้าใจ และบอกข้อเท็จจริงแก่ประชาชน เหตุผลที่ผู้คัดเลือกภาพข่าวส่วนใหญ่ ให้ความสำคัญกับภาพข่าวที่ให้ประโยชน์กับผู้อ่านแบบนี้คือ เป็นหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ที่ต้องนำเสนอข้อเท็จจริง และให้ความรู้แก่ประชาชน

สำหรับภาพข่าวที่ให้ความสดชื่น บันเทิง เรียงร้อย ผู้คัดเลือกภาพข่าวของหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ ให้ความสำคัญปานกลาง โดยมีเหตุผลแตกต่างกันตามความรับผิดชอบต่อหน้าข่าวนั้น ๆ เช่น หน้าข่าวบันเทิง ก็จะมีการนำเสนอภาพข่าวลักษณะนี้มาก เพราะเป็นหน้าที่ที่ต้องนำเสนอโดยตรง ส่วนหน้าอื่น ๆ นั้น พบว่า แล้วยแต่เนื้อหาที่นำเสนอมากกว่าว่ามีความบันเทิงหรือไม่

ส่วนภาพข่าวที่ช่วยเตือนภัย อันตราย และปกป้องผลประโยชน์ของประชาชน พบว่า ผู้คัดเลือกภาพข่าวของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ บ้านเมือง และสยามรัฐ ให้ความสำคัญค่อนข้างมาก ส่วนหนังสือพิมพ์มติชน และเดอะ เนชั่น ให้ความสำคัญปานกลาง แต่ทั้งหมดจะให้เหตุผลที่สอดคล้อง

กันคือ ต้องนำเสนอภาพข่าวที่มีผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ในสังคม ซึ่งภาพข่าวในลักษณะนี้จะมีไม่มากนัก แต่ถ้ามีก็จะนำเสนอในทันที

และภาพข่าวที่ช่วยประชาสัมพันธ์หน่วยงานหรือบุคคลต่างๆ พบว่า ผู้คัดเลือกภาพข่าวส่วนใหญ่ให้ความสำคัญค่อนข้างน้อย โดยมีเหตุผลต่างกันไปตามความรับผิดชอบเช่นเดียวกัน คือ หน้าข่าวสังคมที่มีการนำเสนอภาพลักษณะนี้ จะบอกว่าเป็นหน้าที่โดยตรง ส่วนหน้าข่าวอื่นๆ ที่นำเสนอแต่ภาพเหตุการณ์ หรือภาพข่าวประเภทอื่น จะไม่ให้ความสำคัญเลย เพราะถือว่าไม่ได้มีความรับผิดชอบต่อในการนำเสนอภาพลักษณะนี้

จะเห็นได้ว่า ผู้คัดเลือกภาพข่าวของหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับภาพข่าวที่ค่อนข้างมีประโยชน์โดยตรงกับตัวผู้อ่าน หรือเป็นผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ของสังคม มากกว่าภาพข่าวที่ผู้อ่านไม่ได้รับประโยชน์หรือได้รับประโยชน์จากภาพนั้นค่อนข้างน้อย

2.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของหนังสือพิมพ์

จากการสัมภาษณ์ผู้คัดเลือกภาพข่าวของหนังสือพิมพ์ทั้ง 5 ชื่อฉบับพบว่า ในเรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของหนังสือพิมพ์ที่ได้รับจากการตีพิมพ์ภาพข่าวนั้น ผู้คัดเลือกภาพข่าวของหนังสือพิมพ์ทุกฉบับจะให้ความสำคัญค่อนข้างน้อย กับภาพข่าวของหน่วยงานหรือบุคคลที่รู้จักคุ้นเคย โดยมีเหตุผลสรุปได้คือ จะดูที่เนื้อหา (ภาพ) มากกว่าดูว่าภาพข่าวนั้นๆ เป็นของใคร

ส่วนภาพข่าวที่ไม่ขัดแย้งกับผู้ลงโฆษณา ผู้คัดเลือกภาพข่าวของหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ ยกเว้น หนังสือพิมพ์บ้านเมือง จะให้ความสำคัญค่อนข้างน้อย โดยมีเหตุผลคือ ไม่เคยคำนึงถึงในส่วนนี้ และฝ่ายโฆษณาจะมีผู้รับผิดชอบโดยตรง ซึ่งจะแยกออกจากฝ่ายข่าวโดยสิ้นเชิง ส่วนผู้คัดเลือกภาพข่าวของหนังสือพิมพ์บ้านเมืองนั้น ให้ความสำคัญกับภาพข่าวลักษณะนี้บ้างแต่ไม่มากนัก ผู้คัดเลือกภาพข่าวของหนังสือพิมพ์บ้านเมือง ให้ความเห็นว่า ควรมีการคำนึงถึง และระมัดระวังในการนำเสนอให้มีผลกระทบต่อผู้ลงโฆษณาน้อยที่สุด เพราะโฆษณาจัดว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการทำหนังสือพิมพ์

สำหรับภาพข่าวที่ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งกับนายทุนหรือผู้อุปถัมภ์หนังสือพิมพ์ พบว่า ผู้คัดเลือกภาพข่าวของหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ ยกเว้นหนังสือพิมพ์บ้านเมือง ให้ความสำคัญน้อย มีเหตุผลคือ สามารถนำเสนอได้โดยอิสระ และไม่สนใจว่าจะเกิดผลกระทบหรือความขัดแย้งกับนายทุนหรือไม่ ส่วนผู้คัดเลือกภาพข่าวของหนังสือพิมพ์บ้านเมืองนั้น ให้ความสำคัญกับภาพข่าวลักษณะนี้ปานกลาง หน้าข่าวที่มีการนำเสนอภาพที่อาจส่งผลกระทบต่อนายทุนของหนังสือพิมพ์ ก็จะทำให้ความสำคัญค่อนข้างมาก โดยบอกว่า ต้องให้ความสำคัญระมัดระวังในการนำเสนอ ส่วนหน้าข่าวที่ไม่มีการนำเสนอภาพที่จะส่งผลกระทบต่อนายทุน จะให้ความสำคัญน้อย ด้วยเหตุผลที่ว่า ไม่มีภาพในลักษณะดังกล่าวที่จะนำเสนอในหน้า

ส่วน ภาพข่าวที่ผู้อ่านเกิดความเชื่อถือ และสะท้อนถึงคุณภาพของหนังสือพิมพ์นั้น พบว่า ผู้คัดเลือกภาพข่าวของหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ ให้ความสำคัญมากกับประเด็นนี้ ด้วยเหตุผลที่คล้ายกันคือ ความเชื่อถือของผู้อ่านที่มีต่อหนังสือพิมพ์ และคุณภาพของหนังสือพิมพ์ เป็นสิ่งที่นักหนังสือพิมพ์ทุกคนต้องการ

และภาพข่าวที่ไม่ขัดต่อกฎหมายอันอาจจะทำให้ถูกฟ้องร้องเรียกค่าเสียหาย พบว่า ผู้คัดเลือกภาพข่าวของหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญค่อนข้างมาก โดยมีเหตุผลคล้ายกันคือ ควรให้ความสำคัญระมัดระวังในการนำเสนอ เพราะหากเกิดปัญหาทางด้านกฎหมายแล้วจะมีความยุ่งยากมาก

จากทั้งหมดข้างต้น จะเห็นได้ว่า ผู้คัดเลือกภาพข่าวส่วนใหญ่จะไม่ค่อยให้ความสำคัญกับภาพข่าวที่มีผลกระทบต่อประโยชน์ของหนังสือพิมพ์นัก ยกเว้นในเรื่องภาพข่าวที่ทำให้ผู้อ่านเกิดความเชื่อถือ และสะท้อนถึงคุณภาพของหนังสือพิมพ์ และเรื่องภาพข่าวที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย ที่ควรให้ความสำคัญระมัดระวังในการนำเสนอ เนื่องจากทั้งสองประเด็นจะเป็นตัววัดมาตรฐานของหนังสือพิมพ์นั้นๆ ด้วย หากหนังสือพิมพ์ฉบับใด เกิดปัญหาทางกฎหมาย หรือมีการฟ้องร้องบ่อยๆ หนังสือพิมพ์ฉบับนั้น จะถูกมองว่าไม่มีคุณภาพ และไม่น่าเชื่อถือได้โดยง่าย

2.4 การให้ความสำคัญต่อปัจจัยต่างๆ ในการคัดเลือกภาพข่าว

ผลการวิจัยพบว่า ผู้คัดเลือกภาพข่าวของหนังสือพิมพ์ ให้ความสำคัญต่อปัจจัยต่างๆ ในการคัดเลือกภาพข่าว ดังนี้

ผู้คัดเลือกภาพข่าวของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์บ้านเมือง ส่วนใหญ่ให้ความสำคัญก่อนข้างมากกับความสนใจส่วนตัวที่มีต่อภาพข่าว โดยให้เหตุผลคือ ต้องคัดเลือกภาพข่าวด้วยตนเอง และต้องรับผิดชอบในการตัดสินใจ ส่วนผู้คัดเลือกภาพข่าวของหนังสือพิมพ์มติชน สยามรัฐ และเดอะ เนชั่น ให้ความสำคัญปานกลางกับประเด็นนี้ เพราะการคัดเลือกส่วนใหญ่จะดูที่เนื้อหาของภาพ มากกว่าความรู้สึกส่วนตัว

ส่วนความคิดเห็นของคนในกองบรรณาธิการ ผู้คัดเลือกภาพข่าวของหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ ยกเว้นหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์บ้านเมือง ให้ความสำคัญก่อนข้างมาก โดยมีเหตุผลคือ ควรให้ความสำคัญและรับฟังความคิดเห็นของร่วมงาน ส่วนผู้คัดเลือกภาพข่าวของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์บ้านเมือง นั้น ให้ความสำคัญกับประเด็นนี้ปานกลาง เพราะแม้จะมีการปรึกษาร่วมกันในห้องทำงาน แต่คนที่ตัดสินใจชี้ขาดลงไปคือ หัวหน้าข่าวแต่ละหน้า

ในเรื่องนโยบายของหนังสือพิมพ์ ผู้คัดเลือกภาพข่าวของหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ ให้ความสำคัญก่อนข้างมาก เหตุผลสรุปโดยรวมคือ นโยบายของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ นับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่จะกำหนดทิศทางหรือนำเสนอข่าวของหนังสือพิมพ์ฉบับนั้นๆ ว่าจะมีทิศทาง และการดำเนินไปอย่างไร ในแนวทางใด

สำหรับการนำเสนอภาพข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันฉบับอื่นๆ นั้น ผู้คัดเลือกภาพข่าวของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์สยามรัฐ ให้ความสำคัญปานกลางก่อนข้างน้อย โดยมีเหตุผลคือ การนำเสนอภาพข่าวของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับจะแตกต่างกัน ตามแนวนโยบายและกลุ่มเป้าหมายของหนังสือพิมพ์ จึงนำมาเปรียบเทียบกันค่อนข้างยาก แต่หนังสือพิมพ์บ้านเมือง มติชน และเดอะ เนชั่น ให้ความสำคัญมาก เพราะต้องการศึกษาความแตกต่างในการนำเสนอ ทั้งในด้านรูปแบบและคุณภาพของภาพ รวมทั้งต้องการหลีกเลี่ยงความซ้ำซ้อนในการนำเสนอด้วย

และสำหรับความสนใจของผู้อ่านนั้น ผู้คัดเลือกภาพข่าวของหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ ให้ ความสำคัญมาก โดยมีเหตุผลคือ ผู้อ่านเป็นสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับการทำหนังสือพิมพ์ และมีความ จำเป็นที่จะต้องตอบสนองความต้องการของผู้อ่านให้ได้มากที่สุด

2.5 ความกดดันในการทำงานคัดเลือกภาพข่าว

จากการสัมภาษณ์ผู้คัดเลือกภาพข่าวของหนังสือพิมพ์ทั้ง 5 ชื่อฉบับ พบว่า ผู้คัดเลือกภาพ ข่าวของหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ มีความกดดันค่อนข้างน้อย กับประเด็นเจ้าของหนังสือพิมพ์ บุคคล ภายนอกที่มีอิทธิพล หรือผู้ลงโฆษณาเข้ามาเกี่ยวข้องภายในหน้าที่ ส่วนใหญ่จะบอกว่า ไม่เคยมี ความกดดันกับเรื่องเหล่านี้เลย สามารถนำเสนอภาพข่าวได้อย่างเต็มที่ และมีอิสระในการตัดสินใจ คัดเลือกภาพข่าว

ส่วนเรื่องภาพข่าวของหน่วยงานหรือบุคคลที่มีความคุ้นเคยนั้น ผู้คัดเลือกภาพข่าวของ หนังสือพิมพ์ทุกฉบับ ก็มีความกดดันน้อยเช่นกัน โดยมีเหตุผลว่า ในการคัดเลือกภาพข่าวจะดูที่ เนื้อหาของงาน (ภาพ) ที่จะนำเสนอมากกว่า และถ้ามีกรณีเช่นนี้เกิดขึ้น ก็สามารถตัดสินใจและ แก้ไขปัญหาได้ ไม่ถือเป็นการกดดัน

สำหรับภาพที่หมิ่นเหม่ต่อการละเมิดกฎหมายและศีลธรรมอันดีงาม ผู้คัดเลือกภาพข่าว ของหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ มีความกดดันปานกลางค่อนข้างน้อย เพราะให้ความระมัดระวังในการ นำเสนออยู่แล้ว แต่ผู้คัดเลือกภาพข่าวของหนังสือพิมพ์ในหน้าข่าวที่อาจจะมีการนำเสนอภาพข่าว ที่ทำให้เกิดปัญหาทางกฎหมาย เช่น หน้า 1 หน้าข่าวการเมือง หน้าข่าวเศรษฐกิจ บางคนก็จะมี ความกดดันในระดับมาก เพราะต้องให้ความระมัดระวังเป็นอย่างมากในการนำเสนอภาพข่าว ลักษณะนี้

2.6 ภาพข่าวที่พิจารณานำเสนอ และภาพข่าวที่ไม่พิจารณานำเสนอ

ผู้คัดเลือกภาพข่าวของหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ ให้ความเห็นที่คล้ายกันสำหรับประเด็นของการพิจารณานำเสนอ และไม่พิจารณานำเสนอภาพข่าวในหน้าข่าวที่รับผิดชอบ คือ จะพิจารณานำเสนอภาพข่าวที่ต้องการให้ผู้อ่านทราบรายละเอียดของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น ภาพเหตุการณ์ที่กำลังเป็นข่าวในขณะนั้น ทำให้ผู้อ่านเห็นสถานที่จริงที่เกิดเหตุ และเห็นสภาพแวดล้อมทั่วไป รวมถึงบุคคลในสถานที่นั้นๆ ด้วย ภาพบุคคลสำคัญ หรือบุคคลที่มีชื่อเสียง ก็จะทำให้ผู้อ่านเห็นและรู้จักว่า บุคคลในข่าวมีหน้าตาอย่างไร มีความสำคัญอย่างไร อีกทั้ง ผู้คัดเลือกภาพข่าวของหนังสือพิมพ์ทุกฉบับก็จะให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับ ภาพข่าวที่มีคุณภาพดี องค์ประกอบภาพดี สี สั้นสวยงาม โดยผู้คัดเลือกภาพข่าวส่วนใหญ่จะคัดเลือกภาพที่มีคุณภาพดีนำลงตีพิมพ์ก่อนเป็นลำดับแรก

สำหรับภาพที่ไม่พิจารณานำเสนอนั้น ผู้คัดเลือกภาพข่าวส่วนใหญ่ จะไม่พิจารณาภาพข่าวที่ให้ความรู้สึกในทางลบ หรือความรู้สึกไม่ดีกับผู้อ่าน เช่น ภาพลามกอนาจาร ภาพอุจาดหวาดเสียว ภาพข่าวที่ไม่มีคุณภาพ ไม่มีองค์ประกอบภาพ ภาพที่ไม่มีประโยชน์ต่อคนอ่าน จากนั้นก็จะไม่พิจารณาภาพข่าวที่อาจจะมีผลกระทบกับหนังสือพิมพ์ที่สังกัด เช่น ภาพข่าวที่อาจก่อให้เกิดปัญหาทางกฎหมาย ภาพข่าวที่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล หรือภาพข่าวที่หมิ่นประมาทผู้อื่น และท้ายสุดจึงไม่พิจารณาภาพข่าวที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบกับสังคมส่วนรวม เช่น ภาพข่าวที่ไม่ขัดศีลธรรมอันดีงาม ภาพข่าวที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบกับสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

2.7 ปัจจัยที่เป็นปัญหาต่อการปฏิบัติงานคัดเลือกภาพข่าว

ผู้คัดเลือกภาพข่าวของหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ ส่วนใหญ่จะพบกับปัญหาเรื่องคุณภาพของภาพข่าวจากช่างภาพ หรือผู้สื่อข่าว โดยปัญหาที่พบคือ ภาพข่าวที่ได้มายังมีคุณภาพไม่ดี ไม่มีองค์ประกอบภาพ ไม่ได้ภาพข่าวตามต้องการ หัวหน้าข่าวกับช่างภาพมองประเด็นปัญหาแตกต่างกัน

ส่วนข้อจำกัดเรื่องเครื่องมือ หรืออุปกรณ์ในการทำข่าว ก็เป็นปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง ซึ่งปัญหาที่พบคือ เครื่องมือในการทำข่าว เช่น กล้องถ่ายรูป และเลนส์ถ่ายรูป ที่มีอยู่ ไม่ทันสมัย และไม่เพียงพอต่อความต้องการ

ปัญหาที่สำคัญอีกประการสำหรับการคัดเลือกภาพข่าว คือ ปัญหาด้านเนื้อหาของภาพข่าว ที่ค่อนข้างมีจำกัด บางครั้งเนื้อหาในการโฆษณาที่เข้ามาเกินเนื้อหาในการนำเสนอภาพข่าวด้วย ทำให้มีการนำเสนอภาพข่าวน้อยลงไปอีก รวมทั้งปัญหาเกี่ยวกับราคากระดาษที่ค่อนข้างสูง ทำให้หนังสือพิมพ์บางฉบับต้องลดจำนวนหน้ากระดาษลง เป็นผลให้ต้องลดการนำเสนอภาพข่าว เพื่อเหลือเนื้อที่ไว้นำเสนอข่าวแทน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุป การคัดเลือกภาพข่าวในหนังสือพิมพ์

จากการสัมภาษณ์ผู้คัดเลือกภาพข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 5 ชื่อฉบับ ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางคัดเลือกภาพข่าว และสามารถเขียนแผนภาพขั้นตอนการคัดเลือกภาพข่าวของหนังสือพิมพ์ ได้ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 5 ขั้นตอนการคัดเลือกภาพข่าวในหนังสือพิมพ์

การคัดเลือกภาพข่าวของหนังสือพิมพ์ทุกฉบับจะมีความคล้ายคลึงกัน โดยภาพข่าวที่เข้ามาสู่กองบรรณาธิการ มีมาจากหลายแหล่งข่าว คือ จากถ่ายทำของช่างภาพของหนังสือพิมพ์ ซึ่งจากสำนักข่าวต่างประเทศ เช่น เอพี เอเอฟพี รอยเตอร์ หยิบยืมภาพข่าวของหนังสือพิมพ์ในประเทศ และภาพข่าวจากบุคคลภายนอก เช่น หน่วยงานราชการ บริษัทเอกชน หรือบุคคลต่างๆ ส่งภาพเข้ามาที่โรงพิมพ์

ภาพข่าวที่ได้จากการถ่ายทำของช่างภาพประจำหนังสือพิมพ์ จะมีการสั่งงานโดยตรงจากหัวหน้าข่าว ซึ่งอาจจะเป็นหัวหน้าข่าวหน้า 1 หัวหน้าข่าวการเมือง หัวหน้าข่าวอาชญากรรม หรือหัวหน้าข่าวอื่นๆ ที่ติดตามเหตุการณ์มาโดยตลอด โดยจะสั่งงานกับหัวหน้าช่างภาพ หรือช่างภาพให้ออกไปถ่ายทำภาพข่าว ซึ่งอาจมีการกำหนดอย่างชัดเจนว่า ต้องการภาพแบบใด มุมใด หรือถ่ายภาพบุคคลใดเป็นพิเศษ หรืออาจจะไม่มีการกำหนดเลข คือ ให้ถ่ายภาพมาให้ได้มากที่สุด ทุกแง่ และทุกมุมของเหตุการณ์นั้นๆ

จากนั้น ช่างภาพก็จะออกไปถ่ายทำตามที่ได้รับคำสั่ง เมื่อได้ภาพข่าวตามต้องการแล้ว ก็จะกลับสำนักพิมพ์ เขียนคำบรรยายภาพ บรรยายเหตุการณ์มอบให้หัวหน้าข่าว และส่งม้วนฟิล์มให้กับช่างภาพห้องแล็บ ทำการล้างฟิล์ม และปริ้นด์ภาพ (Print) ทั้งหมดส่งคืนให้หัวหน้าข่าวทำการคัดเลือกภาพที่ดี และเหมาะสมที่สุดลงตีพิมพ์ (บางสำนักพิมพ์ช่างภาพอาจจะเป็นผู้ล้างฟิล์ม และอัดขยายภาพเองด้วย)

แต่ในกรณีของหนังสือพิมพ์คุณภาพ หัวหน้าข่าวเป็นเพียงผู้คัดเลือกข่าวและภาพ แล้วจัดส่งไปให้บรรณาธิการฝ่ายศิลป์ หรือผู้ช่วยบรรณาธิการ (Sub Editor) เป็นผู้สั่งอัด บ่อ หรือขยายภาพตามความเหมาะสม (ถาวร บุญปวัฒน์, 2538)

ส่วนภาพข่าวจากแหล่งอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นสำนักข่าวต่างประเทศ หรือภาพข่าวจากบุคคลภายนอก การคัดเลือกภาพข่าวก็จะคล้ายคลึงกัน คือ เมื่อภาพดังกล่าวเข้ามาสู่กองบรรณาธิการ หัวหน้ากองบรรณาธิการ ก็จะแยกประเภทของภาพข่าว และส่งไปยังโต๊ะข่าวต่างๆ ซึ่งหัวหน้าข่าวของแต่ละโต๊ะข่าว ก็จะทำหน้าที่คัดเลือกภาพข่าวลงตีพิมพ์ตามความเหมาะสม

การทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ ใช้สถิติไคว้แสควร์ (X^2) และสถิติทดสอบความแปรปรวนจำแนกสองทาง (TWO WAY ANOVA) ทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 การทดสอบสมมติฐานสรุปได้ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 ประเภทของหนังสือพิมพ์ มีความสัมพันธ์กับ ลักษณะของภาพข่าวที่ถูกคัดเลือกลงตีพิมพ์ในหน้าหนังสือพิมพ์

ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ คือ หนังสือพิมพ์รายวันแต่ละประเภทนำเสนอภาพเหตุการณ์ หรือภาพข่าว ณ ที่เกิดเหตุ เป็นลำดับที่ 1 ภาพข่าวที่เตรียมไว้ล่วงหน้า เป็นลำดับที่ 2 และ ภาพกราฟิก นำเสนอเป็นลำดับสุดท้าย ยกเว้น หนังสือพิมพ์รายวันรูปแบบเรียบง่าย จะนำเสนอจำนวนภาพกราฟิก มากกว่าหนังสือพิมพ์รายวันรูปแบบสะกดตา

สมมติฐานข้อที่ 2 ประเภทของหนังสือพิมพ์ มีความสัมพันธ์กับ ประเภทของภาพข่าวที่ถูกคัดเลือกลงตีพิมพ์ในหน้าหนังสือพิมพ์

ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้คือ หนังสือพิมพ์รายวันที่เน้นการนำเสนอเนื้อหาเบา มีการนำเสนอภาพข่าวประเภทเร้าอารมณ์ ภาพข่าวอาชญากรรม ภาพข่าวบุคคล/สังคม ภาพข่าวบันเทิง มากกว่าหนังสือพิมพ์รายวันที่เน้นการนำเสนอเนื้อหาหนัก

สมมติฐานข้อที่ 3 ประเภทของหนังสือพิมพ์ มีความสัมพันธ์กับ แนวทางหรือปัจจัยในการพิจารณาคัดเลือกภาพข่าวลงตีพิมพ์

สมมติฐานข้อที่ 3 นี้ แบ่งเป็นข้อย่อยได้ 5 ข้อคือ

1. การให้ความสำคัญกับลักษณะของภาพข่าว
2. การให้ความสำคัญกับประโยชน์ของผู้อ่าน
3. การให้ความสำคัญกับประโยชน์ของหนังสือพิมพ์
4. การให้ความสำคัญต่อปัจจัยต่างๆ ในการคัดเลือกภาพข่าว
5. ความกดดันในการคัดเลือกภาพข่าว

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรใน 5 ข้อย่อยข้างต้น ปรากฏว่า ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยตัวแปรทั้งสองใน 5 ข้อย่อย ยกเว้น ข้อย่อยที่ 4 ไม่มีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ส่วนข้อย่อยที่ 4 ปรากฏว่า เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่า ประเภทของหนังสือพิมพ์ มีความสัมพันธ์กับ การให้ความสำคัญต่อปัจจัยต่าง ๆ ในการคัดเลือกภาพข่าว อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ภาพข่าวจัดเป็นสื่อภาษาสากล สามารถสร้างความเข้าใจให้กับผู้ดูภาพได้ทันที แม้ว่าจะยังไม่ได้อ่านตัวหนังสือ การที่ภาพข่าวนั้นจะสื่อความหมายได้ดีเพียงไร จึงขึ้นอยู่กับช่างภาพ และหัวหน้าข่าว ที่จะต้องถ่ายและคัดเลือกภาพข่าวด้วยความระมัดระวัง และมีจรรยาบรรณ เพื่อประโยชน์โดยรวมของประชาชน

2. ภาพข่าวที่ดีพิมพ์อาจไม่ใช่ปัจจัยสำคัญในการจำหน่ายหนังสือพิมพ์ เพราะจากการวิจัยจะเห็นได้ว่า หนังสือพิมพ์บ้านเมืองที่มีการนำเสนอภาพข่าวเป็นจำนวนมากที่สุด มีจำนวนจำหน่ายไม่สูงนัก ในขณะที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ที่มีจำนวนจำหน่ายมากที่สุด กลับมีการนำเสนอภาพข่าวอยู่ในลำดับที่ 3 แสดงว่า จำนวนจำหน่ายของหนังสือพิมพ์ขึ้นอยู่กับแนวเนื้อหาที่หนังสือพิมพ์นำเสนอ ชื่อเสียงของหนังสือพิมพ์ มากกว่าภาพข่าวที่ลงตีพิมพ์ การตีพิมพ์ภาพข่าวจึงไม่ควรคิดยึดกับจำนวนหรือเนื้อหาของภาพข่าว ควรคำนึงถึงคุณภาพของภาพข่าวนั้นๆ มากกว่า เช่น คุณภาพทางกายภาพของภาพข่าว (องค์ประกอบภาพ สี สัน ความคมชัด) หรือคุณภาพของภาพข่าวเชิงวารสารศาสตร์ (คุณค่าของความเป็นข่าว)

3. ภาพข่าวในหนังสือพิมพ์รายวัน ส่วนใหญ่จะเป็นภาพเกี่ยวกับบุคคลที่มีชื่อเสียง ภาพงานสังคมต่างๆ เช่น งานเลี้ยง งานแต่งงาน งานวันเกิด งานฉลองต่างๆ รวมไปถึงภาพข่าวบันเทิง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นภาพข่าวเกี่ยวกับการแสดงละคร ภาพยนตร์ หรือรายการโทรทัศน์ต่างๆ ของดาราที่กำลังมีผลงานในขณะนี้ ซึ่งภาพข่าวเหล่านี้ มักได้มาจากการประชาสัมพันธ์ของโรงแรมที่จัดเลี้ยง กองถ่าย หรือผู้จัดการแสดงต่างๆ โดยมากมักจะเป็นการแอบแฝงเรื่องการโฆษณาประชาสัมพันธ์ทั้งสิ้น และจากผลการวิจัยพบว่า หนังสือพิมพ์จะให้ความสำคัญในการนำเสนอภาพเหล่านี้มาก ซึ่งต่างกับภาพข่าวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การพัฒนาคุณภาพชีวิต การแก้ไขปัญหาสังคม หรือความเสียหายต่างๆ หนังสือพิมพ์ควรมีการนำเสนอภาพข่าวที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน และคนใน

สังคมเพิ่มมากขึ้น ส่วนภาพงานสังคม งานเลี้ยง หรือภาพข่าวบันเทิงนั้น ควรเลือกภาพข่าวที่มีคุณค่าทางวารสารศาสตร์จริงๆ และหลีกเลี่ยงการแอบแฝงโฆษณาประชาสัมพันธ์

4. จากผลการวิจัยพบว่า ผู้คัดเลือกภาพข่าวในหน้าเศรษฐกิจของหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ มีความสนใจและให้ความสำคัญกับภาพกราฟิกค่อนข้างสูง เพราะภาพกราฟิกสามารถอธิบายข้อมูลต่างๆ ที่เป็นตัวเลขให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น แต่เมื่อพิจารณาการนำเสนอภาพกราฟิกในหนังสือพิมพ์ พบว่ายังมีน้อยมาก ซึ่งอาจเกิดจากปัญหาในการสร้างสรรค์ภาพกราฟิก ทั้งด้านเครื่องมืออุปกรณ์ และบุคลากรที่ชำนาญ หนังสือพิมพ์ควรสนใจและให้ความสำคัญในเรื่องการลงทุนในส่วนของเครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการสร้างสรรค์ภาพกราฟิกเพิ่มมากขึ้น เพื่อความก้าวหน้าของวงการหนังสือพิมพ์

5. ผู้คัดเลือกภาพข่าวแทบทุกคน จะพิจารณานำเสนอภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ลงตีพิมพ์ก่อนเป็นลำดับแรก แต่ข่าวบางข่าว โดยเฉพาะข่าวหน้า 1 ที่เป็นข่าวใหญ่ มีกระแสข่าวต่อเนื่องหลายวัน ภาพข่าวเพียงภาพเดียวก็อาจไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้อ่าน หนังสือพิมพ์อาจจัดเสนอเป็นภาพชุด (Picture Story) เกี่ยวกับเหตุการณ์นั้นๆ เพิ่มเติมข้างในเล่ม โดยอาจเป็นการสรุปเมื่อกระแสข่าวเบาบางลง เพื่อผู้อ่านที่ไม่ได้ติดตามข่าวโดยตลอด สามารถเห็นภาพรวมของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. การวิจัยนี้ ศึกษาการนำเสนอภาพข่าวของหนังสือพิมพ์รายวันในช่วงปี พ.ศ. 2538 เท่านั้น ทำให้ได้ทราบข้อมูลแค่ในช่วงระยะเวลาเดียว ควรมีการเปรียบเทียบการนำเสนอภาพข่าวในอดีต เช่น เมื่อ 10 ปีที่แล้ว กับการนำเสนอภาพข่าวในปีปัจจุบัน ว่ามีความแตกต่างในการนำเสนออย่างไร ทั้งในด้านคุณภาพทางกายภาพ และคุณภาพเชิงวารสารศาสตร์ เพื่อให้ทราบถึงพัฒนาการและความเปลี่ยนแปลงของการนำเสนอภาพข่าวในหนังสือพิมพ์รายวัน

2. ภาพข่าวที่ตีพิมพ์ในหน้า 1 จัดว่าเป็นภาพที่สำคัญ และเป็นภาพที่เด่นที่สุดในแต่ละวัน และส่วนใหญ่ภาพข่าวในหน้า 1 มักจะมีคุณค่าเชิงวารสารศาสตร์สูงกว่าภาพข่าวในหน้าใน จึงควรมีการศึกษาให้ลึกลงไปถึงประเภทของภาพข่าว และคุณสมบัติของภาพข่าวในหน้า 1 โดยเฉพาะกับหนังสือพิมพ์ที่ตีพิมพ์จำหน่ายมากกว่า 1 กรอบในแต่ละวัน จะมีการตีพิมพ์ภาพข่าวแต่ละกรอบแตกต่างกัน ตามกลุ่มเป้าหมายผู้อ่านในแต่ละพื้นที่

3. ปัจจุบันหนังสือพิมพ์รายวันในประเทศไทย ยังมีการใช้ภาพกราฟิกไม่มากนัก แม้ว่าผู้คัดเลือกภาพข่าวของหนังสือพิมพ์ จะเห็นถึงความสำคัญของภาพกราฟิก ที่สามารถอธิบายข้อมูลที่เป็นตัวเลขให้เข้าใจได้ง่าย และน่าสนใจ ด้วยเหตุผลเพราะความจำกัดในด้านเครื่องมือ อุปกรณ์ รวมถึงบุคลากรที่เชี่ยวชาญในการสร้างสรรค์ภาพในลักษณะนี้ ในอนาคตอีก 10 ปีข้างหน้า เมื่อวิทยาการทางเครื่องมือและอุปกรณ์มีลดมีเดีย พัฒนาและทันสมัยมากขึ้น จึงควรมีการวิจัยถึงการใชภาพกราฟิกในหนังสือพิมพ์อีกครั้ง เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบว่า มีการใช้ภาพกราฟิกมากขึ้นหรือไม่ และใช้ในลักษณะใด

4. ผู้ที่มีความสนใจด้านภาพข่าวเฉพาะประเภท เช่น ภาพข่าวบันเทิง ภาพข่าวกีฬา ภาพข่าวอาชญากรรม อาจทำการวิเคราะห์ให้ลึกลงไปในรายละเอียดของการนำเสนอและการคัดเลือกภาพข่าวประเภทนั้นๆ

5. ภาพข่าวบางประเภท เช่น ภาพข่าวอาชญากรรม หรือภาพข่าวบันเทิง อาจมีความหมิ่นเหม่ต่อการละเมิดกฎหมาย เช่น ภาพข่าวอาชญากรรม ที่ลงรูปศพ คนตาย ที่อุจาดเกินไป หรือ ภาพข่าวบันเทิงที่ลงรูปโป๊ หรือรูปที่ไม่เหมาะสมจะเผยแพร่ต่อสาธารณชน จึงควรมีการศึกษาเกี่ยวกับประเด็นเหล่านี้ ว่า มีการคัดเลือก และหลีกเลี่ยงในการนำเสนออย่างไร ที่จะไม่ให้เกิดปัญหาทางกฎหมาย

6. การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยโดยวิเคราะห์ปริมาณของภาพข่าวในหนังสือพิมพ์ และสัมภาษณ์ผู้คัดเลือกภาพข่าวในหนังสือพิมพ์เท่านั้น มิได้สำรวจหรือศึกษาความคิดเห็นของผู้อ่านที่มีต่อภาพข่าว ซึ่งหากมีการศึกษาด้านผู้รับสารด้วย ก็จะทำให้เห็นผลการวิจัยชัดเจนขึ้นว่า ระหว่างผู้ส่งสาร ผู้รับสาร และตัวสาร มีความสอดคล้อง สนับสนุน หรือขัดแย้งกันอย่างไร เพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่พัฒนาการของการนำเสนอและการคัดเลือกภาพข่าว ให้ตรงกับความต้องการของผู้อ่านได้มากขึ้นต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย